

Pisana obavijest o kateterizaciji mokraćnog mjehura

U skladu sa člancima 6, 8, 9 i 16. Zakona o zaštiti prava pacijenata (NN 169/04, NN 37/08), članku 22. Zakona o zdravstvenoj zaštiti (NN 150/08), članka 19. Zakona o liječništvu (NN 121/03, NN 117/08), Pravilnika o obrascu suglasnosti i obrascu izjave o odbijanju pojedinog dijagnostičkog, odnosno terapijskog postupka (NN 10/08) te Pravilnika o akreditacijskim standardima za bolničke zdravstvene ustanove-Prilog V. Prava pacijenata – Pristanak/odbijanje obaviještenog pacijenta (NN 31/11), liječnik specijalist _____ obavijestio je mene, _____

(ime i prezime specijalista)

(ime i prezime pacijenta, datum rođenja)

o dijagnostičkom odnosno terapijskom postupku te da postoje određeni **rizici i moguće komplikacije** koji mogu nastati tijekom i nakon izvođenja istog

Naziv i opis postupka:

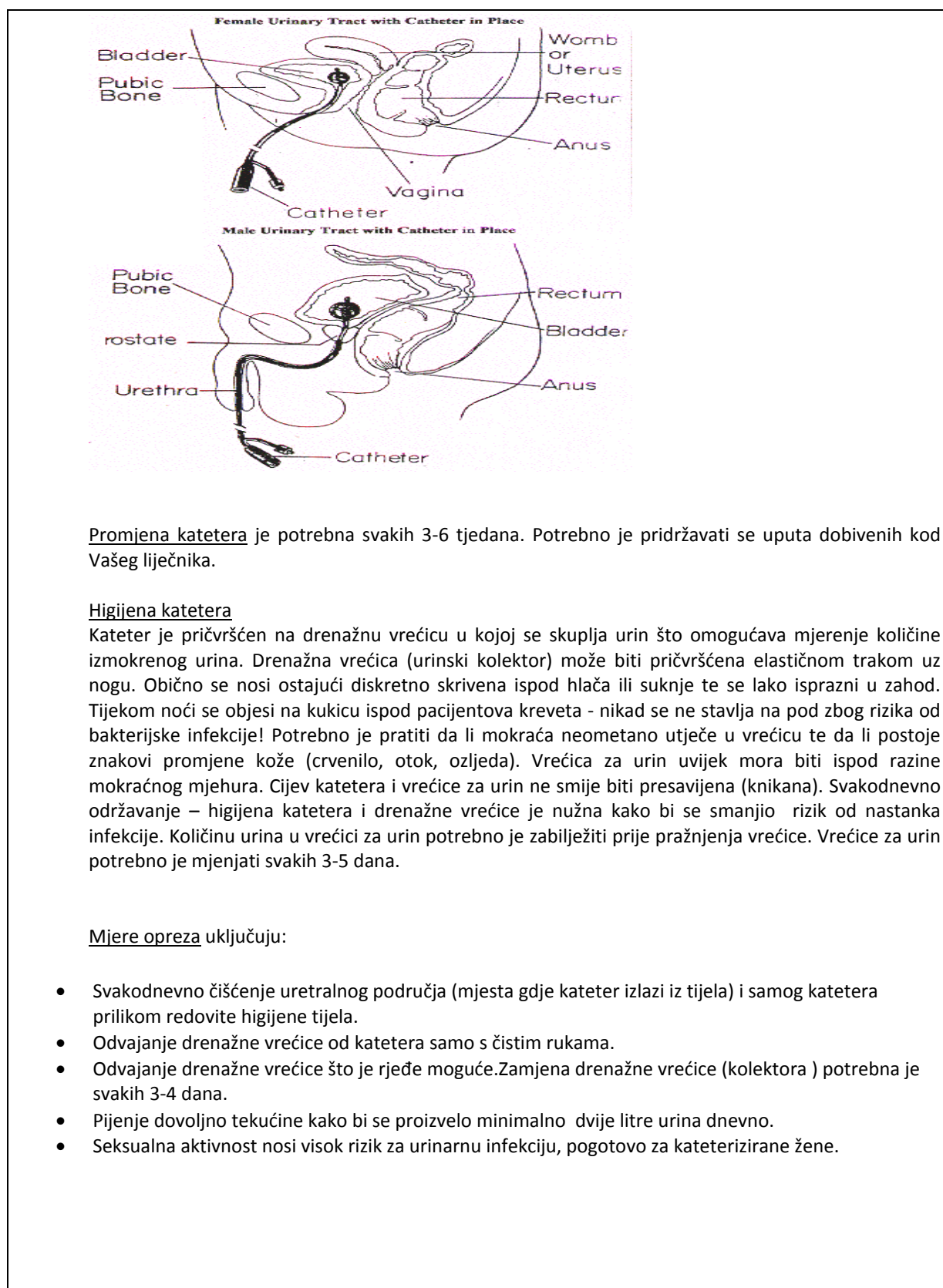
Osnove o stvaranju mokraćne. Bubrezi odstranjuju štetne tvari otopljene u vodi iz krvi i pretvaraju ih u mokraćnu. Mokraća putuje mokraćovodima (ureterima) dolje u mokraćni mjehur. Mokraćni mjehur je elastični (mišićni) spremnik koji se širi i zadržava mokraćnu sve dok niste spremni za mokrenje. Kada mokrenje započne, mokraćni se mjehur stisne jer je građen od mišića koji se naziva detrusor. Sfinkter (okrugli mišić) onemogućava curenje mokraćne (bijeg urina, inkontinencija) iz mokraćnog mjehura kada je stisnut. Opušteni sfinkter otvara prolaz mokraćni. Sinhronizirani rad mišića detrusora i sfinktera nužan je za normalnu funkciju mokrenja. Mokraća prolazi kroz uretru (mokraćnu cijev). Ovaj se akt naziva mokrenje.

Kateter je tanka sterilna cijev napravljena od mekane plastike, gume ili silikona. Služi za odvođenje mokraćne iz mjehura kada to nije moguće prirodnim putem.

Kateterizacija ili postavljanje urinarnog katetera predstavlja uvođenje katetera kroz mokraćnu cijev u mokraćni mjehur kako bi se mogla nesmetano prazniti mokraćna. Prvo je potrebno čišćenje glave spolovila i područja otvora mokraćne cijevi sterilnom gazom natopljenom sredstvom za čišćenje. Lokalni anestetik – gel uštrcava se u mokraćnu cijev (uretru). Nakon toga se plasira kateter kroz mokraćnu cijev sve do mokraćnog mjehura. Na vrhu katetera se nalazi mali balon koji se ispuni tekućinom kako kateter ne bi izašao van mjehura. Na donji kraj katetera postavi se vrećica za mokraćnu ili čep.

Razlozi (indikacije) zbog kojih se kateter uvodi su :

- sva stanja kod kojih pacijent ne može mokriti (retencija urina) radi mehaničke zapreke, ozljede i bolesti živčanog sustava itd.
- potreba za praćenjem količine urina (mjerjenje diureze)
- prije većih operativnih zahvata (zdjelice, trbuha i dr.) radi praćenja količine urina
- poslije nekih operativnih zahvata (TUR prostate ili mjehura i sl.)
- kod osoba koje ne mogu kontrolirati mokrenje (komatozni, teško bolesni), a u cilju sprečavanja nastanka otvorenih rana ili uroinfekcija te poboljšanja kvalitete života kritično bolesnih pacijenata
- stanja nakon zbrinjavanja težih ozljeda ili bolesti koje zahtijevaju mirovanje, npr. nakon moždanog udara
- jača krvarenja ili infekcije mokraćnih puteva
- stanje kod kojih dolazi do stalnog nekontroliranog istjecanja urina (inkontinencija), a kod kojeg su iscrpljeni svi oblici liječenja
- stanja kada je potrebno aplicirati lijek u mokraćni mjehur (dijagnostičke ili terapijske procedure).

Promjena katetera je potrebna svakih 3-6 tjedana. Potrebno je pridržavati se uputa dobivenih kod Vašeg liječnika.

Higijena katetera

Kateter je pričvršćen na drenažnu vrećicu u kojoj se skuplja urin što omogućava mjerenje količine izmokrenog urina. Drenažna vrećica (urinski kolektor) može biti pričvršćena elastičnom trakom uz nogu. Obično se nosi ostajući diskretno skrivena ispod hlača ili suknje te se lako isprazni u zahod. Tijekom noći se objesi na kukicu ispod pacijentova kreveta - nikad se ne stavlja na pod zbog rizika od bakterijske infekcije! Potrebno je pratiti da li mokraća neometano utječe u vrećicu te da li postoje znakovi promjene kože (crvenilo, otok, ozljeda). Vrećica za urin uvijek mora biti ispod razine mokraćnog mjehura. Cijev katetera i vrećice za urin ne smije biti presavijena (knikana). Svakodnevno održavanje – higijena katetera i drenažne vrećice je nužna kako bi se smanjio rizik od nastanka infekcije. Količinu urina u vrećici za urin potrebno je zabilježiti prije pražnjenja vrećice. Vrećice za urin potrebno je mjenjati svakih 3-5 dana.

Mjere opreza uključuju:

- Svakodnevno čišćenje uretralnog područja (mjesto gdje kateter izlazi iz tijela) i samog katetera prilikom redovite higijene tijela.
- Odvajanje drenažne vrećice od katetera samo s čistim rukama.
- Odvajanje drenažne vrećice što je rjeđe moguće. Zamjena drenažne vrećice (kolektora) potrebna je svakih 3-4 dana.
- Pijenje dovoljno tekućine kako bi se proizvelo minimalno dvije litre urina dnevno.
- Seksualna aktivnost nosi visok rizik za urinarnu infekciju, pogotovo za kateterizirane žene.

Dobrobiti : Plasiranje uretralnog nužno je kada postoji jedna od indikacija za kateterizaciju (pogledati prethodno poglavlje).	
Rizici <u>Kateter je zabranjeno staviti (kontraindikacija) jedino u slučaju ozljede mokraćne cijevi sa jačim krvarenjem iz iste (sa ili bez ozljede zdjelice) !!</u> <u>Koje komplikacije mogu nastati?</u> - može doći do nastanka infekcije mokraćnih putova, a koja može zahvatiti i prostatu te testise i epididimis - rijetko može doći do sepse (urosepsa) - ozljeda mokraćne cijevi i mokraćnog mjehura - suženje mokraćne cijevi radi stvaranja ožiljnog tkiva - spazam (grč) mišića mokraćne cijevi - stvaranje mokraćnih kamenaca <u>Potrebno je neodložno javiti se svom liječniku u slučaju povišene temperature (preko 38 C), jačeg krvarenja ili začepljivanja katetera!</u>	
Zamjenski postupci : Suprapubična derivacija urina	
Potpis odgovornog doktora medicine za obavljanje postupka :	Datum:

Izjava pacijenta

Svojim potpisom potvrđujem da sam detaljno upoznat/a s koristima i rizicima postupka, s drugim dijagnostičkim odnosno terapijskim mogućnostima, da sam razumio/la pročitano te da sam mogao/la postaviti pitanja liječniku u svrhu razjašnjavanja nejasnoća. Istim potpisom potvrđujem da shvaćam i prihvaćam da, ukoliko se u tijeku visokorizičnog postupka (operativnog zahvata odnosno ostalih invazivnih postupaka) ukažu novi neočekivani momenti, isti mogu tijekom zahvata promijeniti i zahvat može završiti na način različit od ranije mi objašnjenog, a razlozi istoga će mi nakon zahvata biti objašnjeni.

Datum: _____

Potpis pacijenta ili njegovog zakonskog zastupnika ili skrbnika : _____